Nyhedsbrev nr. 24, juni 2025

Hvidvingemåler fra Saksfjed Vildmark. Foto: Rikke Anker Jensen

Kære medlem af Danmarks Vilde Natur,

Det har været et par travle måneder op til sommerferien og der er næsten ikke plads til at fortælle om det hele! Vi havde et fantastisk godt Naturmøde i Hirtshals sammen med Verdens Skove, vi har haft rigtig gode ture i lokalafdelingerne, der er foreslået et kæmpe sammenhængende naturområde i Thy, Embedslæger skal fremover ændre praksis ved tilsyn af helårsgræssende dyr til en mere helhedsorienteret og mindre produktionsenheds-fokuseret vurdering, DVN er blevet medlem i ny organisation: Naturens Retshjælp og sidst, men absolut ikke mindst: Fussingø, Danmarks første Naturnationalpark åbnede ENDELIG! Du kan læse mere herom nedenfor

# Fussingø Naturnationalpark er nu virkelighed!

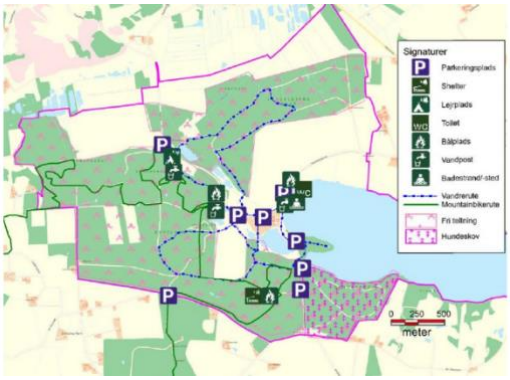


På årets længste og hidtil smukkeste dag åbnede Fussingø Naturnationalpark til taler og musik, bioblitz og pandekager, fuglesang og fællessang. Vi har jo mange frivillige der sidder i bestyrelserne i andre NNP, og som knokler for at de bliver realiseret, så det var en kæmpe festdag og forløsning at se den allerførste park blive "søsat". Fussingø er lige over 800 ha og området hegnes for at udsætte krondyr og okser (stude). På området vil der ligeledes være rådyr. NST vurderer at der (konservativt) er plads til 35 rådyr, 100 krondyr og 150 stude, men man starter med 20 krondyr og omkring 50 stude. I DVN ærgrer vi os over valget af ikke-reproducerende okser, ikke mindst pga. at man nu er nødt til at have en løbende produktion og udskiftning af områdets stude. Vi mener at okserne skal betragtes på lige fod med den øvrige biodiversitet, og at kastrering er et voldsomt overgreb i denne henseende. Ikke desto mindre er det en forbedring af den hidtidige praksis, og dyrenes lort og slid vil afgjort have positive effekter på området. Der er med andre grund til at finde flag og champagne frem, for nu er vi altså i gang, og de andre NNP'er er indenfor rækkevidde, og de bliver altså MEGET vildere end man tør gøre det i Fussingø.

# Nyt kæmpe naturområde i Thy

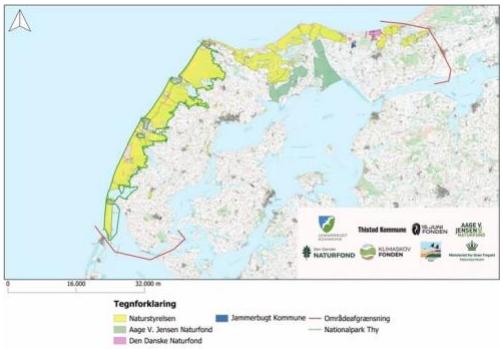


Danmarks største naturfonde er gået sammen med Naturstyrelsen, 2 kommuner og Nationalpark Thy mhp. at etablere Danmarks største sammenhængende naturområde indenfor et område på 150.000 hektar.

Arealerne har i dag flere forskellige ejere, men de otte parter har nu slået sig sammen i en slags naturalliance, for at skabe et stort, sammenhængende naturområde.

Det er 15. Juni Fonden, Den Danske Naturfond, Aage V. Jensen Naturfond, Klimaskovfonden, Naturstyrelsen, Nationalpark Thy, Thisted kommune og Jammerbugt Kommune.

Alliancen vil på sigt skabe Danmarks største sammenhængende naturområde indenfor et område på 150.000 hektar, der skal strække sig fra den sydlige del af Thy til den østlige del af Han Herred. I dag hænger mange af naturområderne ikke sammen, så nu starter et arbejde med at koble områderne.

# Dyrlæger skal ændre praksis for tilsyn af vildtlevende dyr

Embedsdyrlæger skal nu ændre deres praksis for tilsyn af vilde heste og vildkvæg, men også andre helårsgræssende dyr i naturpleje hele året. Det tilsiger ny afgørelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet.

I Juni ophævede Miljø- og Fødevareklagenævnet de skriftlige indskærpelser, som en embedsdyrlæge fra Fødevarestyrelsen udstedte til en dyreholder omkring hold af heste, geder og kreaturer i helårsgræsning.

AFGØRELSE VIL FÅ OVERVÆLDENDE BETYDNING

Sagen drejer sig om, at Fødevarestyrelsens embedsdyrlæge -efter en anmeldelse - havde vurderet nogle dyr under huld og havde pålagt nærende og strukturholdigt foder og et efterfølgende gebyrbelagt kontrolbesøg. Dyreejer var lodret uenig og påklagede embedsdyrlægens

indskærpelser til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Forleden kom afgørelsen, at Nævnet er enig i dyreholders klage. Indskærpelserne blev derfor ophævede.

Dette er naturligvis en stor sejr for alle dyreholdere. Men også en sejr i kampen for en større og vildere natur.

Det Klagenævnet siger med afgørelsen er, at hvis en ko, hest eller ged vurderes under middel i huld, men i øvrigt ikke er skadet, syg eller er adfærdsmæssigt afvigende, kan en dyrlæge ikke bare beslutte, at de pågældende dyr ikke får tilstrækkelig nærende strukturrig føde eller nok vand. Det kan skyldes andre årsager, som fx diegivning, alder, arvelige træk eller andre naturlige årsager. Dyrlægerne skal altså ud fra en helhedsvurdering kunne dokumentere, at forholdet virkelig skyldes manglende føde, sygdom el.lign.

Herved er det slut med for eksempel bare at kræve aflivning af raske, velfungerende småt-spisende heste under huld, blot fordi de er gamle. Eller at få indskærpelser om at give tilstrækkeligt føde og strukturfoder, uden at dyrlægen kan dokumentere, at dyret er sygt, tilskadekommet eller rent faktisk mangler adgang til tilstrækkeligt foder/vand. Det stiller således meget større krav til dyrlægernes faglighed og deres dokumentation ved indskærpelser.

TAK FOR AFGØRELSEN KÆRE KLAGENÆVN

Det er både en opløftende og en skelsættende afgørelse, som kommer til at danne præcedens for fremtidige embedsdyrlægers og andre dyrlægers vurderinger af helårsgræssende dyr og hvordan tilsyn og indskærpelser sker fremover. Ligeledes er det vigtig information til landets mange ansvarlige og omsorgsfulde dyreholdere.

KONFLIKT MELLEM DYRLÆGER

Denne afgørelse taler direkte ind i en standende konflikt mellem dyrlæger, hvor nogle ønsker at store dyr i ekstensive græsningsprojekter skal behandles som kæledyr, mens andre er bevidste om at vilde dyr, der lever under naturlige forhold og i flok, skal tilses på andre måder.

Et forhold som afgørelsen adresserer er således det for dyreholdere velkendte forhold, at dyr, der lever i flok, er afhængige af deres ældre og mere ”vise” dyr, der er med til at lære flokkens føl og kalve at finde rundt i landskabet. Nu kan det ikke længere kræves at disse dyr aflives bare fordi alderen gør, at de ser lidt afpillede ud. Afgørelsen anerkender også at diegivende dyr typisk vil være ”under” gennemsnitligt huld. Men at dette ikke er unormalt.

Afgørelsen, der er endelig, nærstuderes i øjeblikket af alle embeds-og praktiserende dyrlæger. Så fremover bør der ikke komme flere klagenævnssager omkring dette, hvis dyrlægerne ellers følger Klagenævnets krav om at foretage og dokumentere en helhedsvurdering af dyrene. Slut med venstrehåndsarbejde, slut med såkaldte dyreaktivisters ribbensbilleder og slut med at tale kundekredsen efter munden.

Det er også det eneste, der giver mening og tryghed for både dyr og dyreholdere, der færdes i store vilde ekstensive græsningsprojekter.

Hvordan skal fremtidens dyrlæger klædes på til at håndtere denne mere helhedsprægede adgang til dyrevelfærd? Det drøftes for tiden på dyrlægeuddannelserne i Foulum og København. Vi venter spændt.

# DVN har stillet med to kandidater til bestyrelsen i Kalvebod Naturnationalpark

DVN skal naturligvis med i bestyrelsen i Kalvebod NNP, og vi har fundet to rigtig stærke kandidater, hvoraf NST vælger den ene. Vi indstiller Christina Kaaber-Bühler, som mange måske kender da hun er direktør i Vild med Vilje, og biolog Jacob Ruskov-Nielsen som kender de politiske processer godt gennem sit arbejde i kommuner og nu i WWF. Vi forventer bestemt at blive repræsenteret i Kalvebod, og vi er sikre på at begge vores kandidater vil kunne rykke for at gøre Kalvebod så vild som muligt!

# DVN er blevet medlem af ny organisation: Naturens Retshjælp

Forleden var der generalforsamling i den nystiftede forening "Naturens Retshjælp", som Danmarks Vilde Natur er medlem af. En forening for os NGOer, der prioriterer natur, miljø, klima og retssikkerhed højt. En forening, der er et kæmpe behov for. En forening, der juridisk skal bistå og rådgive grønne NGOer og borgergrupper.

Formål med Naturens Retshjælp er at etablere en dansk retshjælp, som skal sikre:

- at miljø- klima- og naturbeskyttelsesregler overholdes og håndhæves via rejsning af konkrete sager ved myndigheder, klagenævn og domstole.
- at etablere et fagligt og frivilligt miljø for grøn retsudvikling for jura- og naturvidenskabsstuderende
- at styrke de grønne NGOers juridiske viden og kapacitet som naturens vagthund

Foreningen Naturens Retshjælp skal drives via fondsstøtte og andre eksterne midler.

Det er et fantastisk godt initiativ, som vi klapper i hænderne over. Der ses flere og flere tilfælde, hvor både private og myndigheder bevidst eller ubevidst overtræder natur- og miljøregler.

Senest har DVN været involveret i og vundet klagenævnssagen vedr. Tisvildeleje Musikfestivalsagen i et Natura 2000 område, hvor Gribskov kommunalbestyrelse med åbne øjne overtrådte planlov og naturbeskyttelseslov. En sag som vi -fra anden side- har haft afgørende juridisk hjælp til.

En anden verserende sag er Tangeværket, som Viborg Kommunalbestyrelse igen-igen har stillet spørgsmålstegn ved, hvorvidt, der skal laves en habitatkonsekvensvurdering af vandindvindingen. En sag, som juristerne fra Naturens Retshjælp nu er gået ind i. https://cdn.sportsfiskeren.dk/.../indlaeg-tangevaerket-19...

Naturens Retshjælps advokater har forleden skrevet denne supergode artikel i Altinget, der forklarer lidt om natursynet og formålet:

https://www.altinget.dk/.../naturens-retshjaelp...

Man kan læse mere på foreningens hjemmeside: https://naturensretshjaelp.dk/.

# DVN på Folkemødet – Jens Lykkebo fortæller

Folkemødet på Bornholm juni 2025

DVN deltog i årets folkemøde. Emnet var Den Grønne Trepart med særligt fokus på det døende hav og Trepartens store fokus på skovrejsning. Stig Markager dækkede havmiljøet og Pil Christensen fra Verdens Skove landsiden og skovrejsning. Jeg fandt det vigtigt at have et folketingsmedlem med ansvar for miljø og natur med i panelet. Fra den tidlige planlægning var ideen at få minister for Grøn Trepart Jeppe Bruus med i en paneldiskussion. Det holdt hårdt, ministeriet virkede interesseret til det sidste, for så at springe fra på målstregen. Rune Engelbreth havde også sagt ja til at deltage, men der gik kuk i de logistiske forhold, så det blev uden Rune i denne omgang. Men tak til Rune for gode råd velvillighed.

Jeg havde desuden kontakt til Magnus Heunike og Zenia Stampe samt Torsten Gejl. Det endte med Torsten Gejel fra Alternativet. Således med tre "venner" i panelet, var der ikke lagt op til den hårde debat. Men det viste sig, at give ganske god mening fordi vi så fik et højt niveau rent informativt og alligevel udveksling af synspunkter og perspektiver.

Foreningen det Levende Hav kendte jeg fra tidligere, de er altid på Folkemødet med deres fiskekutter ANTON. Jeg tog kontakt og fik en aftale om, at vi kunne lave vores paneldiskussion kvit og frit på dækket af ANTON.

Foruden at stå annonceret i Folkemødes program, var vi (min kone Kirsten og jeg selv) på kajen med vores store banner,info-foldere m.m. Vi fik fyldt op til sidste plads på båden, desuden flere tilhørere på Kajen. Naturligvis blev der også plads til synspunkter og spørgsmål fra publikum.

Efterfølgende fik vi lidt feedback fra nogle af deltagerne og meldingen var at det var fint og spændende med så kompetente folk i vores panel. Og naturligvis også her en snak om hvem Danmarks Vilde Natur er. Efterfølgende har jeg forhørt mig hos Nina og hun har registreret en del nye medlemmer den sidste uges tid. Det kan jo være affødt af vores arrangement på årets Folkemøde?

Tak til Foreningen Levende Hav og de tre paneldeltagere.
Varme sommerhilsner fra Jens.

# Arrangementer med DVN Nordsjælland

## Naturstyrelsen inviterer til naturvandring i Hellebæk Naturnationalpark

**Tid og sted: Vi ved kun at det bliver i en af de første uger i august, vi afventer NSTs udmelding.**

Projektplanen for NNP Hellebæk er lige på nippet til at blive sendt i høring, og til August inviterer NST til naturvandring med mulighed for at møde både forvaltere og bestyrelsesmedlemmer for naturnationalparken. Vi håber at mange fra DVN vil komme og vise deres opbakning!

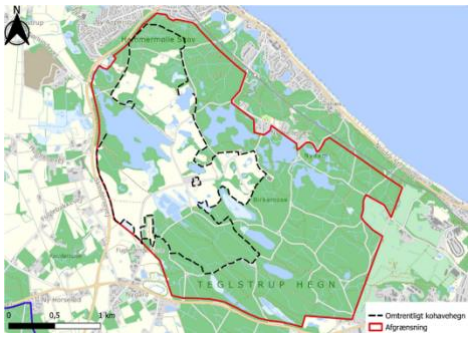


# Arrangementer med DVN Fyn

## Tur til Verninge Vådområde med Camilla Mehl-Ludvigsen

**Tid og sted: søndag d. 24. august til Verninge vådområde eller måske Håstrup (Valkyrie stien)**

Camilla inviterer til tur, fremvisning og samtale om arealomlægning og den grønne trepart. Camilla har via sit store arbejde med Trepartsaftalen og hands-on-erfaring med arealomlægning meget stor viden om muligheder og udfordringer ved at omlægge areal til natur, og vil give et indblik i det kæmpe arbejde der ligger foran stat, kommuner, landbrug, skovbrug og frivillige organisationer i de kommende år hvor Treparten skal udmøntes.

## Tur til Hesbjerg Skov

**Tid og sted: Søndag d. 29. juni kl. 13-15 (måske 16), Hesbjerg Skov**

Turen er delt i to og man kan deltage i første del eller det hele: længde 5-7km Vores turguide er Niels Riis, biolog, indehaver af NaturRådgivningen og repræsentant for DN i Den grønne trepart – Lillebælt.

Vi tager til Hesbjerg skov, hvor vi har fået Niels Riis til at fortælle om sit arbejde med genopretning af de naturlige processer i skoven. Vi vil gå rundt og se på de områder, der er blevet arbejdet med i forbindelse med genopretningen af den naturlige hydrologi samt skabelse af nye lysninger.  Turen er åben for alle og gratis at deltage i.

*Hesbjerg. Foto: Camilla Mehl-Ludvigsen*

# Arrangementer med DVN Midtsjælland

## Tur til Lerbjergskoven

**Tid og sted: Søndag d. 17. kl. 11-13 august Lerbjergskoven. Kort over området findes her, vi mødes ved den centrale P-plads.**

DVN får rundvisning i Lerbjergskoven af Frederik Møller fra Den Danske Naturfond. Frederik har tidligere skrevet en meget fin reportage om hans tur til Tauros-projektet i Holland for at se "genskabelsen" af urokserne, og er en engageret og vidende naturformidler. Kom og hør hvordan Lerbjergskoven forvildes og hvad vi kan håbe på i fremtiden.

*Stemningsbillede fra Lerbjergskoven. Foto: Frederik Møller*

# Arrangementer med DVN Midtjylland

## Udflugt til Naturnationalpark Fussingø

DVN Midtjylland forventer at arrangere en medlemsudflugt til NNP Fussingø i løbet af efteråret, for at få nærmere indblik i opstarten af Naturnationalparken og områdets skønne natur. Tid og mødested følger i senere nyhedsbreve.

*Stemning fra Fussingø. Foto: kirsten Bjergskov*

# Naturmødet i Hirtshals 22-24 maj 2025

Et kæmpe tak til de mange DVN-medlemmer der tog en tørn med at tage vagter ved vores stand, lavede kaffe, talte med forbipasserende, organiserede talks og hjalp til med alt det praktiske! Også et kæmpe tak til de mange der kom og delte deres viden om og holdninger til naturen i talks, oplæg og debatter; Rune Engelbreth Larsen (forfatter), Ole Birk Olesen (MF/LA) , Ole Noe (NST Thy), Martin Sandager (Kragelund Mose), Mads Møller (Kattrup Vildnis), Stiig Markager (Professor i havmiljø AU), Jens Christian Svenning (Professor i Makroøkologi AU), Palle Holtsing, (A, Odder byråd) og Torben Ankærø (Det Østjyske Havsamarbejde). Vi havde et forrygende Naturmøde, og vi kommer igen næste år!